

Protocol voor de neerlegging
langs elektronische weg
van jaarrekeningen en
geconsolideerde jaarrekeningen
in de vorm van een PDF-bestand

Versie 1.2.

© Nationale Bank van België, Brussel.

Alle rechten voorbehouden.
De volledige of gedeeltelijke verveelvoudiging van deze brochure
voor educatieve en niet-commerciële doeleinden is toegestaan mits
bronvermelding.

Voorwoord

Dit document is bestemd voor personen die jaarrekeningen in de vorm van een bestand in het "Portable Document Format" (PDF) langs elektronische weg willen neerleggen bij de Balanscentrale van de Nationale Bank van België (NBB).

Sinds januari 2004 is het mogelijk om gestandaardiseerde jaarrekeningen van ondernemingen in de vorm van een gestructureerd databestand via het internet neer te leggen bij de Balanscentrale. Meer informatie hierover vindt u op onze website (<http://www.balanscentrale.be>).

Sedert april 2007 is het daarenboven mogelijk om zowel jaarrekeningen van ondernemingen, verenigingen en stichtingen in de vorm van een PDF-bestand neer te leggen, als bepaalde elementen in de jaarrekening als PDF-bestand toe te voegen aan het neer te leggen gestructureerd databestand.

De versie 1.2 van het "Protocol voor de neerlegging langs elektronische weg van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen in de vorm van een PDF-bestand" (verder "PDF-protocol" genoemd), zijnde voorliggend document, beschrijft de voorwaarden waaraan jaarrekeningbestanden in PDF-formaat moeten voldoen om **vanaf 1 september 2009** via het internet te worden aangeboden en door de NBB te worden aanvaard. Jaarrekeningbestanden in PDF-formaat die via het internet worden neergelegd bij de NBB moeten steeds voldoen aan die versie van het PDF-protocol die op dat ogenblik van toepassing is; zoniet worden ze door de NBB geweigerd.

Indien u als lezer en gebruiker van dit document technische vragen mocht hebben, dan kan u die richten aan de Balanscentrale, Nationale Bank van België, de Berlaimontlaan 14, 1000 Brussel, fax nr. 02 221 32 66, e-mail: helpdesk.ba@nbb.be .

Inhoud

Voorwoord	3
Inleiding	5
1. Aanmaak van een document in PDF-formaat	6
2. Vormvoorwaarden	7
2.1 Vormvoorwaarden bij de neerlegging van de jaarrekening in haar geheel in PDF-formaat	7
2.1.1 Toegelaten documenten	7
2.1.2 Criteria betreffende het bestand	8
2.1.3 Criteria betreffende het formaat	8
2.1.4 Criteria betreffende de jaarrekening zelf	12
2.2 Vormvoorwaarden bij de neerlegging van bepaalde elementen van een jaarrekening in PDF-formaat	13
3. Neerlegging van een document in PDF-formaat	14
Lijst van de gebruikte letterwoorden	15
Lijst van de voorbeelden	16

Inleiding

Overeenkomstig de Eerste Europese Richtlijn¹ moeten vanaf 2007 alle ondernemingsakten en hun uittreksels in elektronische vorm kunnen worden neergelegd. Voor wat betreft de neerlegging van jaarrekeningen via het internet is er voor gekozen om in de reeds bestaande toepassing de neerlegging in de vorm van een gestructureerd databestand uit te breiden met de neerlegging van een jaarrekening of bepaalde elementen ervan in de vorm van een PDF-bestand.

Sedert april 2007 is het bijgevolg ook mogelijk om jaarrekeningen van ondernemingen, verenigingen en stichtingen in de vorm van een PDF-bestand neer te leggen, enerzijds, en bepaalde elementen in de jaarrekening als PDF-bestand toe te voegen aan het neer te leggen gestructureerd databestand in XBRL²-formaat, anderzijds.

Zo kunnen bijvoorbeeld ook jaarrekeningen uitgedrukt in USD zonder problemen via het internet worden neergelegd in PDF-formaat.

¹ Richtlijn 2003/58/EG van 15 juli 2003 tot wijziging van Richtlijn 68/151/EEG van de Raad met betrekking tot de openbaarmakingsvereisten voor bepaalde soorten ondernemingen.
² eXtensible Business Reporting Language.

1. Aanmaak van een document in PDF-formaat

Een PDF-document kan op verschillende wijzen worden aangemaakt, namelijk door

- het "afdrukken" van een document in een PDF-bestand in plaats van op papier. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van specifieke afdrukprogramma's, of van een afdrukmodule die nu reeds in verscheidene boekhoudpakketten voorkomt
- het inscannen van papieren documenten
- het samenvoegen van meerdere PDF-bestanden die zijn aangemaakt op één van voornoemde wijzen.

2. Vormvoorwaarden

De beelden van de jaarrekeningen worden openbaargemaakt zoals ze worden neergelegd. Om te vermijden dat er discussie ontstaat over de manier waarop een jaarrekening aan derden ter beschikking wordt gesteld, moet het neergelegde PDF-bestand aan een aantal aanvaardingscriteria voldoen.

Het is echter niet mogelijk om op een geautomatiseerde wijze na te gaan of het PDF-bestand voldoet aan alle vormvoorwaarden. De aanbieder van deze jaarrekeningen of elementen ervan kan bijgevolg nog geweigerd worden bij de visuele controle na de upload van het bestand. De neerlegger krijgt in voorkomend geval wel een gedetailleerde uitleg over de redenen die aanleiding hebben gegeven tot het weigeren van de jaarrekening.

2.1 Vormvoorwaarden bij de neerlegging van de jaarrekening in haar geheel in PDF-formaat

2.1.1 Toegelaten documenten

Deze nieuwe neerleggingsmogelijkheid is er specifiek op voorzien om rechtspersonen die niet-gestandaardiseerde jaarrekeningen opmaken, toe te laten de jaarrekening in haar geheel via het internet neer te leggen.

De NBB ontvangt dan de neerlegging van de volgende documenten:

- de **jaarrekeningen** en de stukken die tegelijk hiermee bij haar moeten worden neergelegd in toepassing van de artikelen 98 en 100 van het Wetboek van vennootschappen of in toepassing van andere wettelijke of reglementaire bepalingen
- de **geconsolideerde jaarrekeningen** en de stukken die hiermee bij haar moeten worden neergelegd in toepassing van de artikelen 120 en 121 van het Wetboek van vennootschappen of in toepassing van andere wettelijke of reglementaire bepalingen
- de **jaarrekeningen** in toepassing van het artikel 17 (vzw's), 26octies (buitenlandse vzw's) en 37 (private stichtingen) van de Wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen of in toepassing van andere wettelijke of reglementaire bepalingen.

Elke jaarrekening of geconsolideerde jaarrekening maakt het voorwerp uit van eenzelfde afzonderlijk geüpload bestand. De gelijktijdige aanbieder van meerdere jaarrekeningen in één enkel bestand is dus niet toegestaan.

Het jaarrekeningbestand zal steeds **in zijn geheel** worden overgenomen. Dit wil zeggen dat ook die documenten, die onterecht worden toegevoegd aan het PDF-bestand, mee zullen worden gepubliceerd indien die aan de geldende vormvoorwaarden voldoen. Het gaat hier bijvoorbeeld over het begeleidend

schrijven van de neerlegger, de structuurenquête of de sociale balans m.b.t. het bijkantoor van een buitenlandse onderneming. De onderneming zelf moet deze laatste documenten zo nodig afzonderlijk en via het toepasselijke kanaal (op papier, via het internet, ...) aan de bevoegde instantie overmaken.

2.1.2 Criteria betreffende het bestand

Elk PDF-bestand dat wordt gebruikt in het kader van de neerlegging van de jaarrekening

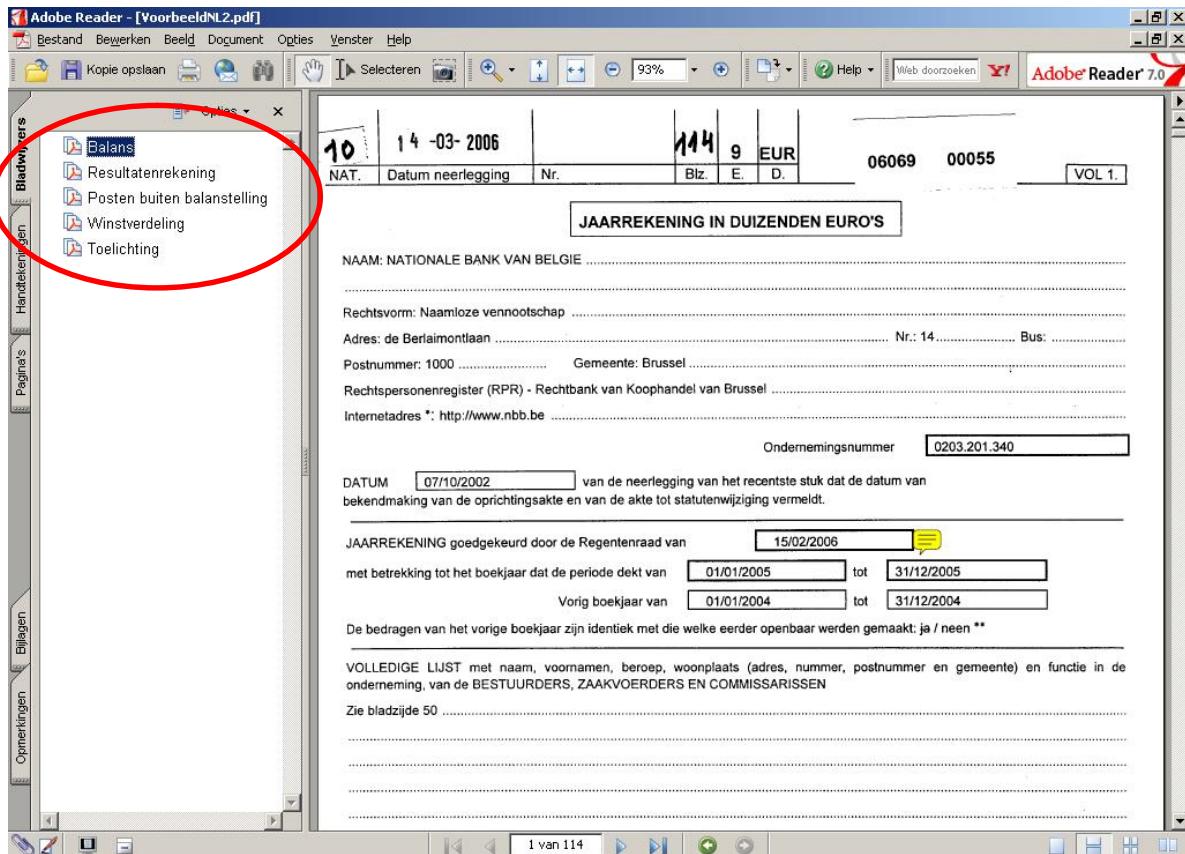
- moet een **geldig niet-gecomprimeerd** PDF-bestand zijn
- mag in het **pad** en in de **naam** van het bestand enkel cijfers, spaties, de symbolen ".", "-", en "_" en alfabetische tekens zonder accent bevatten; alle overige symbolen zoals "&", "@", en "/" zijn met andere woorden verboden
- moet de **extensie** ".pdf" hebben.

Een PDF-bestand waarin een jaarrekening in zijn geheel voorkomt mag niet groter zijn dan **3 MB**, dit om de goede werking van onze informaticatoepassingen niet te hypothekeren (een op papier neergelegde jaarrekening die door de Balanscentrale zelf moet worden gescand, vertegenwoordigt gemiddeld niet meer dan 60 KB per blad).

2.1.3 Criteria betreffende het formaat

Een beperkt aantal kenmerken, eigen aan het formaat, mag in het PDF-bestand voorkomen.

- **Bladwijzers** (bookmarks) voorzien in een inhoudstafel en geven doorgaans de hoofdbestanddelen van een document weer. Voor wat betreft jaarrekeningen kunnen bladwijzers bijvoorbeeld voorkomen op de onderdelen "balans", "resultatenrekening", "winstverdeling", "sociale balans" en "bijlagen" of aan het begin van elke nieuwe sectie. De bladwijzers verschijnen in de gelijknamige navigatietab in het navigatiescherm (navigation pane) (zie ook voorbeeld 1 "bladwijzers"). Aangezien zij geen invloed hebben op de presentatie of de afdruk van het document worden zij aanvaard.

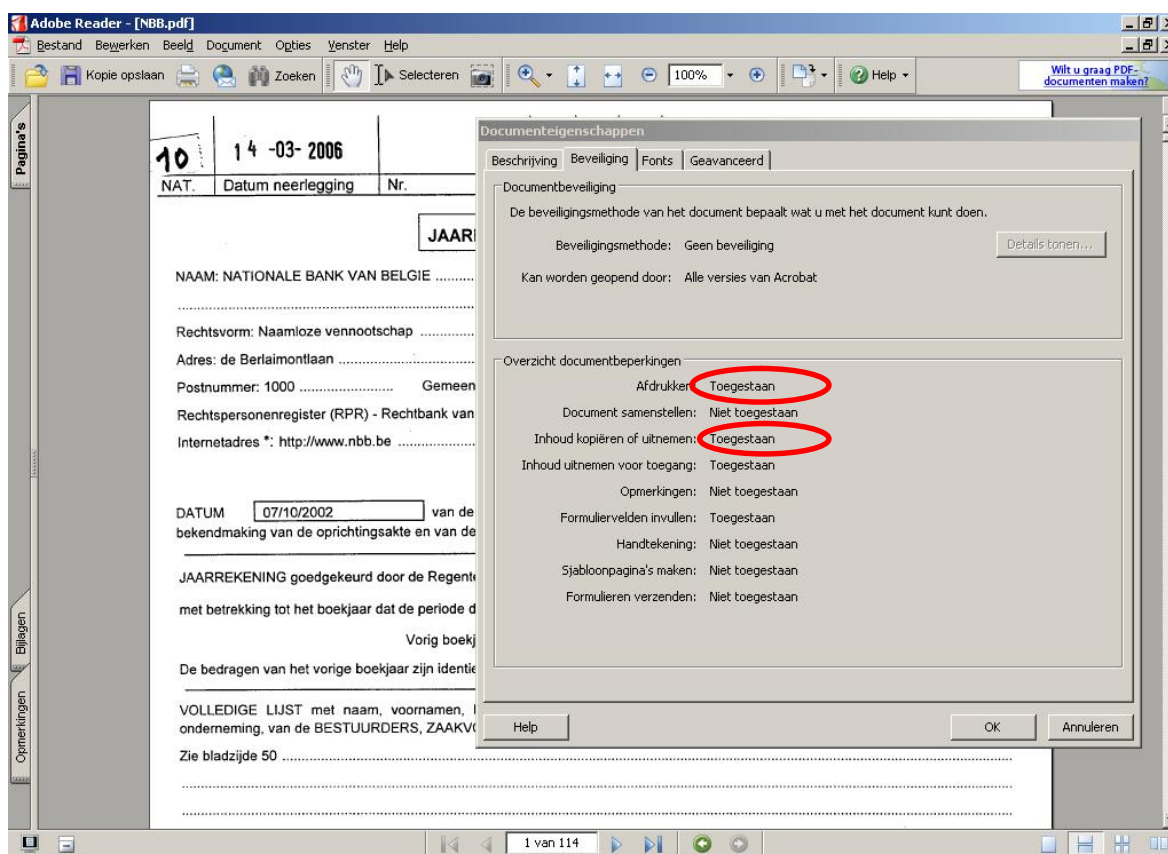
Voorbeeld 1: bladwijzers

Artikelen (articles) zijn elektronische navigatiemiddelen die de lezer helpen een document op een gestructureerde wijze door te nemen. Een artikel begint doorgaans op een bladzijde om dan te worden verdergezekt op een andere bladzijde van het document, net zoals een klassiek artikel in een dagblad of een tijdschrift ("lees verder op bladzijde ..."). Aangezien zij geen invloed hebben op de presentatie of de afdruk van het document worden zij aanvaard.

- Een **link** in een PDF-document gedraagt zich als een link op een internetsite: door erop te klikken krijgt de lezer een ander deel in het geconsulteerde document, een ander document of zelfs een internetsite te zien. Aangezien links geen enkele invloed hebben op de presentatie of de afdruk van het document en zelfs extra informatie toevoegen aan de jaarrekening, worden zij aanvaard. Er dient wel te worden benadrukt dat de tekst van de link duidelijk leesbaar moet zijn (voldoende grootte van de gebruikte karakters en voldoende contrast tussen voor- en achtergrond).

Sommige andere kenmerken, eigen aan het formaat, mogen nooit in het PDF-bestand voorkomen.

- Elk PDF-document kan met een **wachtwoord** (password) worden beveiligd tegen openen en/of afdrucken en/of wijzigen. Aangezien elke jaarrekening in de vorm van een PDF-bestand om evidente redenen moet kunnen worden geopend, gewijzigd en afgedrukt, is het gebruik van wachtwoorden verboden.

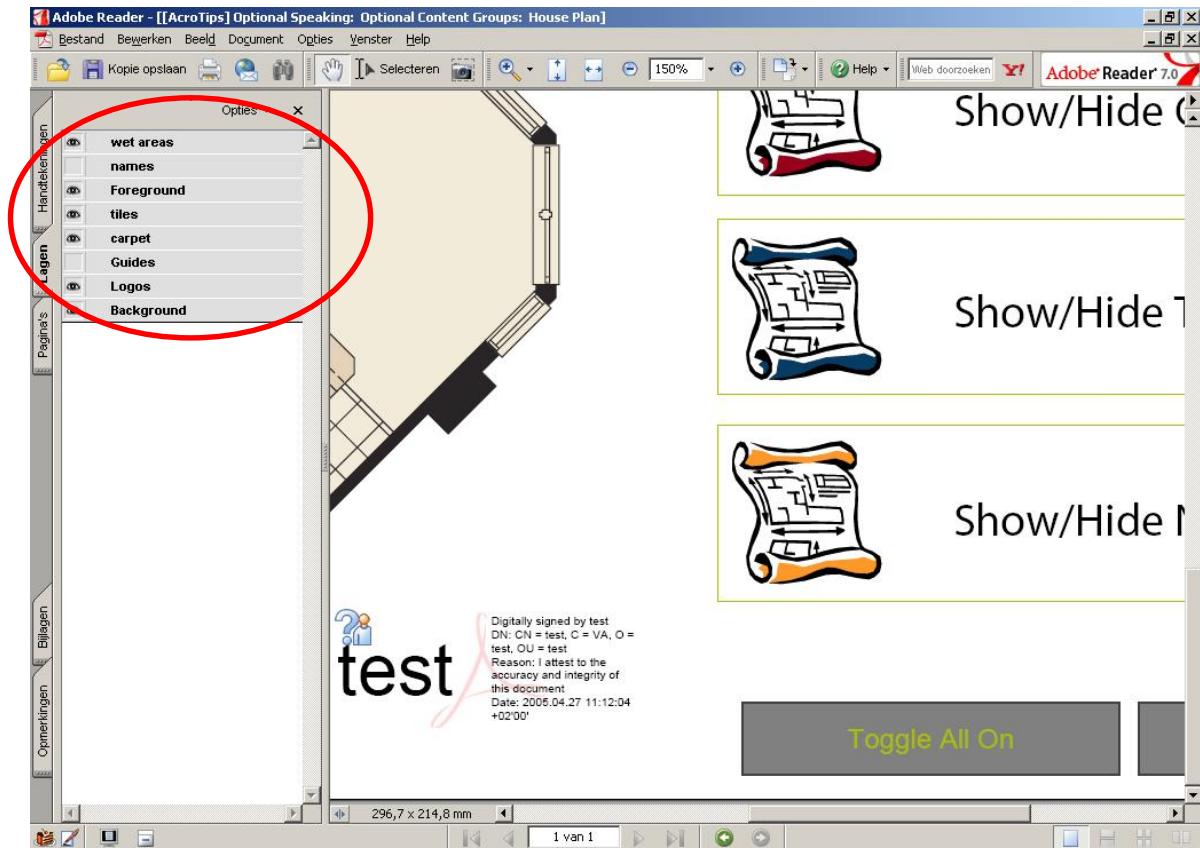

Voorbeeld 2: wachtwoorden

- Onderaan de eerste bladzijde van de jaarrekening, en bij uitbreiding op eender welke plaats, kan een **digitale handtekening** (signature) voorkomen. Het is dan de bedoeling dat de digitale handtekening, net als een conventionele handgeschreven handtekening, de persoon die het document heeft ondertekend identificeert. Aangezien digitale handtekeningen relevante gegevens uit de jaarrekening kunnen overschrijven en de verwerking door de Balanscentrale zou kunnen bemoeilijken, wordt het gebruik ervan verboden.

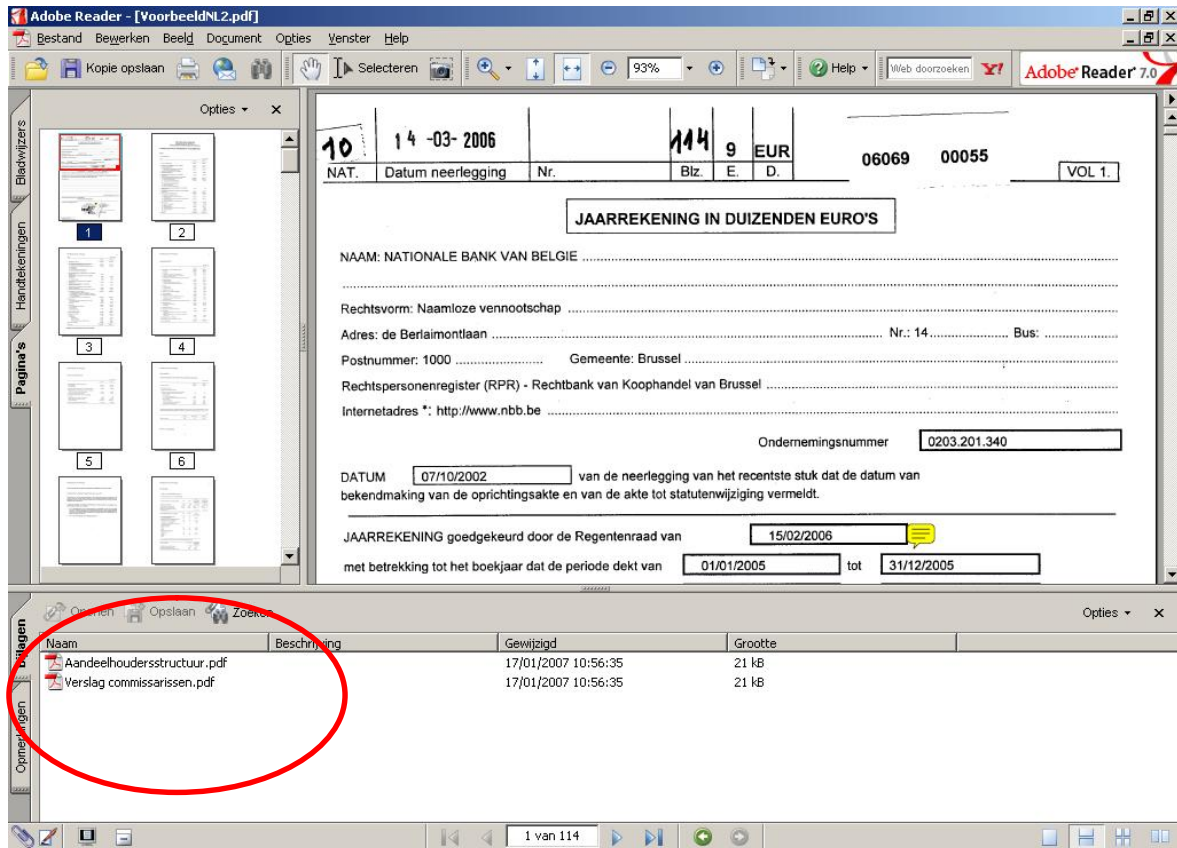
- Het document moet in A4-formaat ingescand worden in de **staande richting** (portrait orientation) (21 cm x 29,7 cm). Een document in liggende richting (landscape orientation) (29,7 cm x 21 cm) wordt, met andere woorden, niet aanvaard.
- **Lagen** (layers), ook Optional Content Groups (OCG's) genoemd, worden in PDF-bestanden gebruikt om verschillende lagen van gegevens op één bladzijde weer te geven, net als bij op elkaar gelegde transparanten (zie ook voorbeeld 3 "lagen"). Aangezien het in voorkomend geval voor de Balanscentrale niet duidelijk is wat juist geldt als jaarrekening, is het gebruik ervan verboden.

Voorbeeld 3: lagen

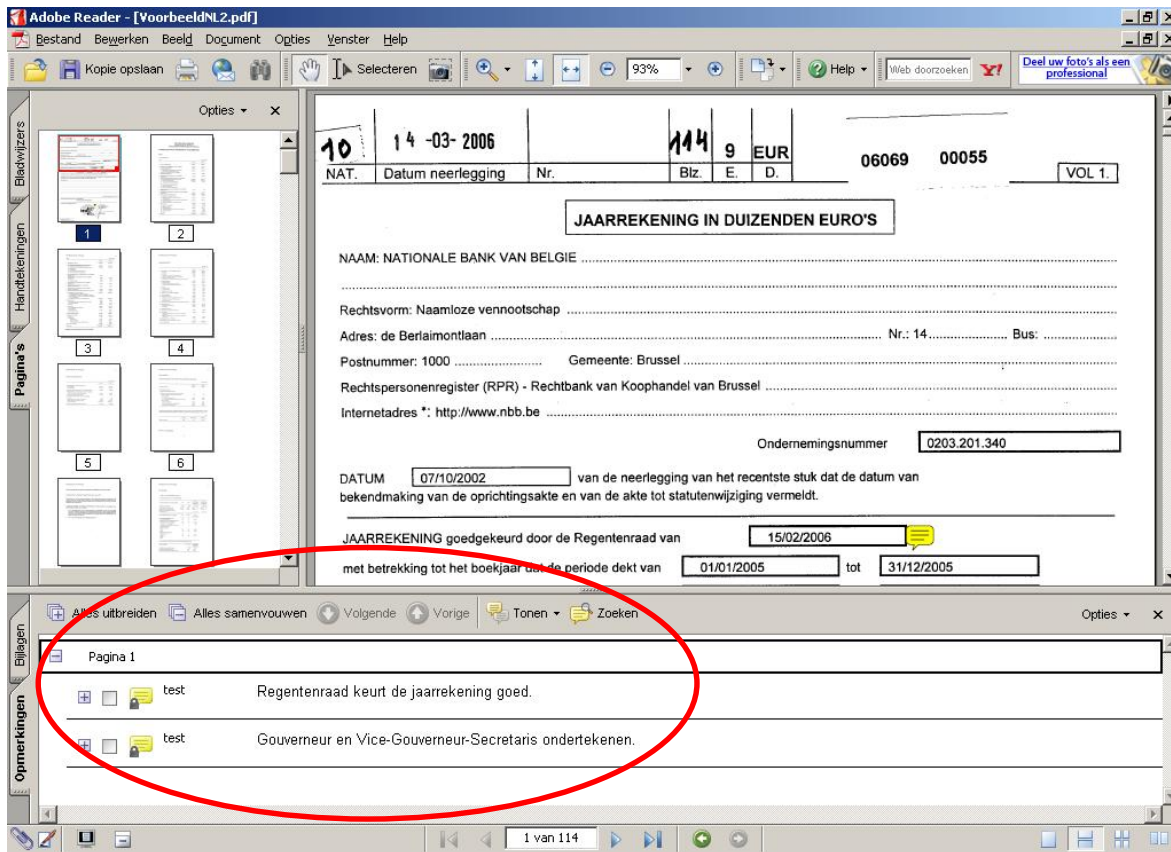
- Een PDF-bestand kan **Javascrpts** bevatten. Javascrpts maken interactieve effecten zoals animaties of invulformulieren mogelijk. Bij de NBB neergelegde PDF-bestanden mogen om veiligheidsredenen geen Javascrpts bevatten.

- Een PDF-bestand kan één of meerdere **bijlagen** (attachments) bevatten (zie ook voorbeeld 4 "bijlagen"). Om discussies te vermijden over het al dan niet openbaar maken van aangehechte bestanden, is het gebruik ervan verboden. Deze regel geldt eveneens voor de zgn. "PDF-portfolio", een PDF-bestand waarin verschillende documentsoorten kunnen worden geplaatst.

Voorbeeld 4: bijlagen

- Een PDF-bestand kan **etiketten** (tags) bevatten. Die geven aanvullende informatie over het bestand en maken (sleutelwoordgebaseerde) classificering en indexering mogelijk. Het gebruik ervan is echter verboden.
- Het is technisch perfect mogelijk om **opmerkingen** (comments) aan een PDF-bestand toe te voegen. Hiermee wordt niet verwezen naar de commentaren in de tekst zelf, maar wel naar de grafische elementen die, net als bij een zelfklevend memoblaadje op een papieren jaarrekening, worden toegevoegd aan de jaarrekening in PDF-formaat (zie ook voorbeeld 5 "opmerkingen"). Om discussies te vermijden over het al dan niet openbaar maken van deze opmerkingen, is het gebruik ervan, net als bij de papieren jaarrekening, verboden.

Voorbeeld 5: opmerkingen

- Alle informatie in een PDF-bestand moet op vraag van elke geïnteresseerde op papier kunnen worden openbaar gemaakt. Aangezien **audiovisueel materiaal** niet op papier kan worden weergegeven geldt dat de toevoeging van gesproken boodschappen en filmpjes aan de jaarrekening in PDF-formaat niet toegelaten is.

2.1.4 Criteria betreffende de jaarrekening zelf

De afdruk met zwarte inkt op wit A4-papier van het aangeboden bestand in PDF-formaat moet bovendien aan de volgende vormvoorwaarden betreffende de jaarrekening zelf voldoen:

- rondom elk blad een **strook** van ten minste 1 centimeter openlaten
- bovenaan het eerste blad van de jaarrekening een horizontale **strook** van ten minste 2 centimeter openlaten
- bovenaan elk blad het **ondernemingsnummer** van de rechtspersoon vermelden
- indien het om een verbeterde neerlegging gaat bovenaan het eerste blad de term "**verbetering**" vermelden
- buiten de handtekening **geen handgeschreven gegevens** bevatten
- een duidelijke **leesbaarheid** van de gegevens garanderen door een voldoende grootte van de gebruikte karakters en voldoende contrast tussen voor- en achtergrond
- in het geval van een jaarrekening van rechtspersonen die de jaarrekening moeten opmaken volgens het volledig of verkort model van jaarrekening, dezelfde **voorstelling** hebben als die van het in voege zijnde model van jaarrekening uitgegeven door de Nationale Bank van België.

2.2 Vormvoorwaarden bij de neerlegging van bepaalde elementen van een jaarrekening in PDF-formaat

Voor wat betreft de specifieke criteria voor de aanvaarding van een XBRL-bestand en de erin opgenomen documenten wordt verwezen naar het protocol voor de neerlegging langs elektronische weg van jaarrekeningen van ondernemingen in de vorm van gestructureerde databestanden, dat tevens beschikbaar is op onze website (<http://www.balanscentrale.be>).

3. Neerlegging van een document in PDF-formaat

De procedure om de jaarrekening in PDF-formaat neer te leggen bij de Balanscentrale van de Nationale Bank van België is beschreven in het document "Algemeen Protocol voor de neerlegging van jaarrekeningen langs elektronische weg" dat beschikbaar is op onze website (<http://www.balanscentrale.be>).

Lijst van de gebruikte letterwoorden

MAR	Minimumindeling van het Algemeen Rekeningenstelsel
MB	Megabyte
NBB	Nationale Bank van België
OCG	Optional Content Group
PDF	Portable Document Format
VZW	Vereniging zonder Winstoogmerk
XBRL	eXtensible Business Reporting Language

Lijst van de voorbeelden

Voorbeeld 1: bladwijzers	8
Voorbeeld 2: wachtwoorden	9
Voorbeeld 3: lagen	10
Voorbeeld 4: bijlagen	11
Voorbeeld 5: opmerkingen	12

Voor meer informatie

Wie meer informatie wenst over de inhoud, de methodologie, de berekeningswijze en de bronnen e.d. kan terecht bij de dienst Balanscentrale van de Nationale Bank van België.

Tel. +32 2 221 30 01 – Fax +32 2 221 32 66
balanscentrale@nbb.be

Verantwoordelijke uitgever

Luc Dufresne

Chef van het departement Micro-economische informatie

Nationale Bank van België
de Berlaimontlaan 14 – BE-1000 Brussel

Opmaak: Balanscentrale NBB
Omslag: NBB Prepress en image

Gepubliceerd September 2009